

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਇੰਦਰ ਦੇਵ ਦੁਆ ਅਤੇ ਦਯਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਜਨ, f],

ਕਾਬੁਲ ਸਿੰਗਲ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1964 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 1895।

ਪੰਜਾਬ 196 ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਐਕਟ (1960 ਦਾ XXVIII)- ਐੱਸ. 4(c) — ਅਦਾਲਤ— ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ, October, 6th 1952 (1953 ਦਾ IV)—ਐੱਸ. 8 - ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ - ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ ਦੇ S.4(c) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ - ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪਈਆਂ - ^ ਉਮਰ - ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ -, ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਵੀ - ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ, 1960 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (ਸੀ) ਵਿੱਚ "ਅਦਾਲਤ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਾਰੇ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਸਾਡੀਆਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਅਫ਼ੂਤ ਛੱਡਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਤੰਗ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਤਿਬੱਧਿਤ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 4(ਸੀ) ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। .

ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ, 1952 ਦੇ ਅਧੀਨ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ, 1960 ਦੀ ਧਾਰਾ 4(ਸੀ) ਦੇ ਚਿੰਤਨ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਇਸਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਜਾਂ ਨਾਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਹੈ। "ਅਦਾਲਤ" ਸ਼ਬਦ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਰਥ ਵਾਲੀ ਆਰਟਿਕਲ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਆਯਾਤ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਇਕੱਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਰਾਜ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਜਾਂ ਨਾਮ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਫਸਵੇਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇਹ - ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਕੋਰਟ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣੀਆਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕਿ ਇਹ ਅਥਾਰਟੀ ਚੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ (ਕਟੀਸ਼ਨ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ, 1960 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ, 1960 ਦੀ ਧਾਰਾ 4(ਸੀ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਦਾਗੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ

2 PUNJAB SERIES [VOL. XVIII-(I)]

ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਰਥ ਹੈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬਾਈਡਿੰਗ ਨਿਰਣਾ ਦੇਣਾ। ਉਹ ਭਾਸ਼ਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ

ਜੁਬਾਨੀ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਡੋਮੇਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣ ਲਈ ਮੈਂ ਇੱਕ ਬੇਵਕੂਫੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਉਸ ਫੋਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸੁਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਧੀ ਦੇ ਨਿਯਮ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਚੈਨਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਿਤੀ 24 ਅਗਸਤ, 1964 ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ, ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਆਰ. ਸੱਚਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਮੇਲਾ ਰਾਮ ਸ਼ਰਮਾ, ਆਨੰਦ ਸਰੂਪ, ਆਰ.ਐਸ. ਮਿੱਤਲ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਲ ਸ਼ਰਮਾ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਨ।

ਆਰਡਰ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

ਦੁਆ, ਜੇ. ਦੁਆ, ਜੇ.—ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸ੍ਰੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਗਪਾਲ, ਇਲਾਕਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਾਣੀਪਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਰਾਮ ਸਿੰਘ (ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1) ਦੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ, (ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ) ਦੀ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ, ਕਬਰੀ, ਤਹਿਸੀਲ ਪਾਣੀਪਤ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਵਜੋਂ ਚੋਣ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਚੋਣ ਦਸੰਬਰ, 1963 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਚੋਣ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ, ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ, ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ, ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਕਾਬਰੀ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ। ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਮੰਨਦਿਆਂ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ।

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਣਗੌਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ।

Kabul Singh

v.

ਇਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਐਡ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼, ਸਾਰੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, 1960 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ ਨੰ. 28 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਧਾਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

"3. ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ,—(1) ਅਕਤੂਬਰ, 1960 ਦੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਤੋਂ, ਹਿੰਦੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।
ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ.

(2) ਅਧਿਕਾਰਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੋਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ, ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਕਤੂਬਰ, 1962 ਦੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਸੰਚਾਰਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਰਤੀ ਜਾਏਗੀ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ: -

(ੳ) ਅਕਤੂਬਰ, 1962 ਦੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਤੱਕ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਜੋ 28 ਸਤੰਬਰ, 1960 ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਜਾਂ (ਅ) ਅਕਤੂਬਰ, 1962 ਦੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਤੱਕ, 28 ਸਤੰਬਰ, 1960 ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਰਦੂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ; ਜਾਂ (ੳ) ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮਾਂ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਕਤੂਬਰ 1960 ਦੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਤੋਂ, ਹਿੰਦੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਸਿਵਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦ

ਕਾਬੁਲ ਸਿੰਘ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੰਨਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਈਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ

ਦੁਆ, ਜੋ ਮਾਮਲੇ ਅਜਿਹੇ ਸਪੈਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਸ਼੍ਰੀ ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (ਸੀ) ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, 1962 ਵਿੱਚ ਸੋਧੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (ਜੀ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ, ਲਗਭਗ ਜਿੰਨਾ ਹੋ ਸਕੇ, ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਲਾਗੂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਾਲ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ^ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, - ਧਾਰਾ 13 (ਜੀ) (ਵੀ) 2). ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਧਾਰਾ 137, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੋਡ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਜਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਈਕੋਰਟ, ਅਜਿਹੀ ਲਿਖਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੇਸ਼ਗੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਾਗੂ ਕੇਬਲ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਹੈ; ਫਿਰ ਧਾਰਾ 137(3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਗਪਾਲ, ਪ੍ਰੀ ਕ੍ਰਾਈਬਡ ਅਥਾਰਟੀ, ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵੱਲ ਵੀ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਲ.ਐਮ. ਵਧਾਰੇ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (1) ਅਤੇ ਦਯਾਭਾਈ ਬਨਾਮ ਨਟਵਰਲਾਲ (2), ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। _____

- (1) ਏਆਈਆਰ 1959 ਐਮਪੀ 208'
- (2) ਏਆਈਆਰ 1957 ਐਮਪੀ 1.

Kabul Singh
v.

ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਸਰੂਪ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 350 ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਅਧਿਆਇ IV ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ - ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਸਮੇਤ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ^{ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ} ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਘ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸੰਘ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਇਸ ਲੇਖ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅਗਨੀ ਬਨਾਮ ਬਦਰੀ ਦਾਸ, ਆਇ (3) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੱਖ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗਲਤੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਿੱਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਵੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਪੂਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਸਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ, 28 ਆਫ 1960 ਦੀ ਧਾਰਾ 4(ਸੀ) ਵਿੱਚ, "ਅਦਾਲਤ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਮ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ। ਇਹ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3, ਪ੍ਰਸਤੁਤੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੇਵਲ ਅਫਸਰਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸੱਚਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਅਹਿਸਾਨ ਇਲਾਹੀ ਬਨਾਮ ਮੋਹਰ ਇਲਾਹੀ (4) ਵਿੱਚ ਪੰ. 304:-

“ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 1 ਨਵੰਬਰ, 1947 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਭੇਜ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਔਰਤ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਉਰਦੂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਲੈਨ ਗੇਜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਹੈ

(3) 1963 (ਆਈ) ਐਲ.ਐਲ.ਜੇ. 684.

(4) ਏਆਈਆਰ 1950 ਈਪੀ 302।

ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਹੀ ਉਪਯੋਗ ਨਹੀਂ-

ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ

।

ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹਨ

ਦੁਆ, ਜੇ. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹੈ, ਉਰਦੂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਗਏ ਹਲਫਨਾਮੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਬਸ਼ਰਤ ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 343 (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇਵਨਾਗਰੀ ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਪ-ਆਰਟੀਕਲ (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ 15 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਪ-ਆਰਟੀਕਲ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ, 15 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸਦ ਲਈ

ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 345 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸੀਟੀ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਜਾਂ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। 1960 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 28 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਨ; ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਕੋਰਟ ਐਕਟ, ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਅਤੇ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਚਿੰਤਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਖੇਤਰੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਉਹ ਸ਼ਬਦ. ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ "ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ" ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧੀਨਗੀ ਦਾ ਪਹਿਲੂ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਨਿਯਮ 42 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

1960 ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਯਮ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਯਮ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਵਾਈ-ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਕਾਬੁਲ ਸਿੰਘ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਇਲਾਕਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ-
ਸਭਾ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ-ਪੁਜ਼ ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।
ਵੱਲੋਂ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: ਕੀ ਇਲਾਕਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਹੈ? ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 6, ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ: -

- (i) ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ
- (ii) (iv) ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪਹਿਲੀ, ਦੂਜੀ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਨੂੰ।

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੋਡ "ਅਦਾਲਤ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ *
ਅਤੇ ਸਖੇਪਤਾ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ "ਕੋਰਟ" ਅਤੇ "ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ" ਸ਼ਬਦ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੇਕਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਹੀਂ, ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਜਾਂ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਲਾਕਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ "ਅਦਾਲਤ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਕਿਸੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ। ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 "ਅਦਾਲਤ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਅਤੇ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਸਮੇਤ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਲੈਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੈ।

"ਅਦਾਲਤ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਰਥ ਹੈ, ਹੋਰ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦਾ ਮਹਿਲ ਜਾਂ ਰਾਜੇ ਦਾ ਮਹਿਲ, ਪਰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਉਸ ਸਥਾਨ ਦਾ ਅਰਥ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੇਵਰੇਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਜਾਂ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ: ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਖੰਡ 9 (ਤੀਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਪੀ. 342. ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਬੋਲਣ ਲਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਅਧੂਰੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ

Kabul Singh
v.

ਸਥਾਪਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸਹੀ ਅਰਥ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ nection ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਅਦਾਲਤ" ਸ਼ਬਦ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਰਥ ਵਾਲੀ ਆਰਟਿਕਲ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਹਾਰਕ ਆਯਾਤ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਇਕੱਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਰਾਜ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਾਬੁਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜ " ਹੋਵੇਗਾ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਪਦਾ ਹੈ

ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ
ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ, 28 ਦੇ 1960 ਦੀ ਧਾਰਾ 4(ਸੀ) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ
ਡਿਊਲ, ਜੇ. ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮੀਕਰਨ ਵੱਲ ਮੁੜ ਸਕਦਾ ਹਾਂ "ਇਲਾਕਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ"। ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੱਲ ਮੁੜਨਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ - ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ "ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ" ਜਾਂ "ਇਲਾਕਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ", ਉਸ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਲਾਕਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਟ੍ਰੀ ਬੁਟਸ ਨਾਲ ਢੁਕਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਹਿਰਾਵੇ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਆਉਂਦੇ ਹੁਣ ਇਲਾਕਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਖੀਏ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(ਡੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਬਿਆਨ " ਉੱਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਲਈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ; ਇਹ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 13(G) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਲਗਭਗ ਜਿੰਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਲਾਗੂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਬੇਸ਼ਕ, ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ 43 ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਦਈ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਜੁਲਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖੋਜ ਅਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ, ਸਹੁ ' ਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ, ਮੁਲਤਵੀ ਬਿਆਨ ਦੇਣ, ਹਲਫਨਾਮੇ 'ਤੇ ਲਏ ਗਏ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਜ਼ਾਬਤਾ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਸਨੂੰ ਧਾਰਾ 480 ਅਤੇ 482, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 13(H) ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 13(P) ਕੁਝ ਹੱਦਾਂ ਤੱਕ ਸਬਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਲਾਗਤਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ

ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਵਿਵੇਕ ਜਾਂ ਨੀਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਆਰਡਰ ਸਿਧਾਂਤ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਸੀ, ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਨਿਯਮ 46 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਿਸੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਜਿਸਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਨਤਾ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 13(F) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ: ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਉੱਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਧਾਰਾ 13(F) ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਫਸਵੇਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਵਾਦ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਕੋਰਟ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣੀਆਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਕਿ ਇਹ ਅਥਾਰਟੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਅਨੁਮਾਨ ਜਾਪਦਾ ਹੈ:

ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 28 ਆਫ 1960 ਦੀ ਧਾਰਾ 4(ਸੀ) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਅਦਾਲਤ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, "ਅਦਾਲਤ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਨਾਲ ਬਦਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। "ਅਦਾਲਤ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਉਪਰੋਕਤ ਸੈਕਸ਼ਨ 4(c) ਵਿੱਚ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੀਮਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਸੀਮਤ ਅਰਥ ਜਾਂ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਠੋਸ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਬੁਲ ਸਿੰਘ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਜਿਹੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ * ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ

ਹੋਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3(2) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਆ, ਜੇ. ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਪੱਖ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੰਚਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 4(c) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਵੀ ਜੋ ਸਿਰਫ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਕੀ ਮਕਸਦ ਹੈ?

ਇਹ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਮੈਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ IV ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਦਿਸ਼ਾ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੋਵੇ, ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 348 ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਕਿ: -

Kabul Singh
v.

- (a) ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ-ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ।
- (b) ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਪਾਠ-
- (i) ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਬਿੱਲਾਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਦਨ ਜਾਂ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ:
- (ii) ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਐਕਟਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ - ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਜਾਂ ਰਾਜ-ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਦਾ; ਅਤੇ
- (iii) ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ;

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਆਰਟੀਕਲ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (3) ਬੇਸ਼ੱਕ ਕੁਝ ਅਪਵਾਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਆਰਟੀਕਲ 349 ਆਰਟੀਕਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। 348 (1) ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਾਅ ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਆਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 344 (1) ਅਤੇ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ। 344(4) ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਉਸ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ, ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਇਹ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਂਝਾ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਫਲਸਫਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸ਼ਾਸਨ ਦੌਰਾਨ ਸਾਡੀ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਲਹਿਰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਅਤੇ ਉਤੇਜਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਮੂਲ ਖੰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿੰਗ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਧੋਖਾ ਹੀ ਰਹੇਗੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਨਿਆਂਇਕ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ (ਡੋਮੀਨੀਅਨਾਂ ਸਮੇਤ) ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਫਲਦਾਇਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਮੇਰੇ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਮਾਂ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣ ਲਈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ। ਇਹ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਿਆਣਪ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। 1960 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 28 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਭਾਸ਼ਾ। ਮੇਰਾ,

ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਭਾਵਨਾ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਲਈ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਸੱਚੇ-ਸੱਚੇ ਸੰਕਲਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅਤੇ ਸੁਭਾਵਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ।

ਅਤੇ ਇਸ ਗਣਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚਿੰਤਤ ਇੱਛਾ, ਮੈਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੂੰ ਲਾਹੇਵੰਦ ਅਤੇ ਫਲਦਾਇਕ ਸਹਾਇਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟੇਨ, ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨਜ਼ ਤੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਹਨ। ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ, ਇਹ ਉਪਜਾਊ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆਦਾਇਕ ਸਰੋਤ ਅਤੇ, ਜੇ ਮੈਂ ਅਜਿਹਾ ਕਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਸੋਮਾ ਹੈ, ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ, ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਨਿਆਂਇਕ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ, ਸ਼ਾਇਦ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਜਮਹੂਰੀ ਦਿਮਾਗਾਂ ਦੇ ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ, ਸਾਡੀਆਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਕਾਫੀ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਉਦਾਹਰਣਾਂ-ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਸਾਡੀ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਲਈ ਘੱਟ ਜ਼ੋਖਮ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅੱਜ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਖ਼ਤਰੇ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੈ। ਅਤੇ

ਸਾਡੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬਣਤਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੱਪੜੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਸ਼ੱਕ ਛੱਡਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਅਦਾਲਤਾਂ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਧਾਰਾ 4(ਸੀ) ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਾਰੇ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਡੀਆਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਅਛੂਤ ਛੱਡਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਤੰਗ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਗਿਣਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 4(ਸੀ) ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਝੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਜੋ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 4 (ਸੀ) ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ

ਜਾਂ ਨਾਮ.

ਇੱਥੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਸੱਚਰ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪਾਦਿਤ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਐਨ. ਭਸੀਨ (5) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।

(5PA1-R '1961^^54'

ਉਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀ ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਵੇਜ ਐਕਟ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਧਾਰਾ 115, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 44, ਪੰਜਾਬ ਕੋਰਟ ਐਕਟ, ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਸੀਵਿਲ ਅਪੀਲ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆ, ਜੇ. ਸੀ. ਐਚ. ਆਫ ਵੇਜ ਐਕਟ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਟਕਰਾਅ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤ.

V.
Ram Singh and
others'

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 28, 1960 ਦੀ ਧਾਰਾ 4(ਸੀ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ; ਕੀ ਇਲਜ਼ਾਮਬੱਧ ਹੁਕਮ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਾਲ ਦਾਗੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਬਹਿਸ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ ਕਿ - 1960 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 28 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ. ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬਾਈਡਿੰਗ ਨਿਰਣਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਭਾਸ਼ਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਜੁਥਾਨੀ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਨੋਰੰਜਨ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ. ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ^ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਫੋਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸੁਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮ, ਇਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਚੈਨਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ,

ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮਨੋਰੰਜਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ- v.

ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਵੀ ਇਹੀ ਬੋਲੀ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਲਬੋ ਪ੍ਰੋ- ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦੁਆ, ਜੇ. ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਕੋਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ, ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਜ਼ਾਹਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਾਰ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਦੁਬਾਰਾ, ਜੇਕਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਤੁਰੰਤ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਕਸਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੇ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੱਟ ਨਾ ਲੱਗੇ, ਅਤੇ ਇਹ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਾਰੇ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ

ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਦੇ ਪੱਖ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇ? ਅਤੇ, ਕੀ ਅਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਡੂੰਘੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਦੋਵਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗਲਤੀ ਜੇ ਗਲਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਘੱਟ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਵੇਗੀ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏਗੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਠੋਸ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸੱਚੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਵੇ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁੰਝ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਏ ਐਨ ਗਰੇਵਰ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਦੇਵ ਦੁਆ, ਜੇ. ਜੇ.

ਭਗੀਰਥ ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

19 ਅੰਮ

ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 1233।

- _____ . ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950) - ਆਰਟਿਕਲ. 226 — ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਕਤੂਬਰ, 19 ਤਹਿਤ — ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ—ਕੀ ਇਸ ਤਹਿਤ ਰਾਹਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਹੈ